

**Ustawa z dnia
o podmiotowości prawnej dziecka**

Art. 1.

W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r. poz. 1071) w art. 8 dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§2 Zdolność prawną ma także dziecko poczęte z tym, że prawa i zobowiązania majątkowe uzyskuje po urodzeniu.”

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

UZASADNIENIE

Celem ustawy jest nadanie obowiązującemu systemowi prawa charakteru komplementarnego, zupełnego i niesprzecznego w zakresie uznania zdolności prawnej człowieka.

Zarówno życie i prawidłowy rozwój człowieka w pierwszych etapach życia, jak również ochrona jego praw, nie są możliwe bez odpowiedniej troski innych osób aż do osiągnięcia dojrzałości osobowej i społecznej człowieka, gdy staje się on zdolny do samodzielnej troski o siebie. Przecież nawet wtedy zorganizowana społeczność ludzka potwierdza prawa podmiotowe człowieka i zapobiega niebezpieczeństwu ich naruszenia.

Art. 71 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że *matka przed i po urodzeniu dziecka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych*. Ze sformułowania tego wynika, że skoro matka jest matką także przed urodzeniem dziecka, to nosi w swoim łonie dziecko. To oczywiste z natury i powszechnie zrozumiałe stwierdzenie Konstytucji, potwierdził Trybunał Konstytucyjny Rzeczypospolitej Polskiej w wyroku z 2020 r. (K 1/20).

Wcześniej, w wyroku z 2008 r. (K 44/07), Trybunał Konstytucyjny Rzeczypospolitej Polskiej stwierdził, że *życie ludzkie stanowi wartość o randze najwyższej w naszej cywilizacji i kulturze prawnej, a jego wartość nie podlega różnicowaniu na gruncie Konstytucji*.

Wypada tu przypomnieć, że ochrona prawna podmiotowości człowieka jest również zasadą prawnonaturalną, czyli zasadą prawa wynikającą z prawdy o naturze ludzkiej, wcześniejszą od zasad prawa stanowionego. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej potwierdza ten fakt w Art. 30, uznając *godność człowieka, będącą źródłem jego praw, za przyrodzoną i niezbywalną, a w konsekwencji za nienaruszalną*.

Skoro *wartość życia ludzkiego nie podlega różnicowaniu na gruncie Konstytucji*, to również zdolność prawna dziecka poczętego powinna być potwierdzona ustawowo. Miejscem właściwym tego potwierdzenia jest Kodeks cywilny, który opisuje zdolność prawną, czyli zdolność bycia podmiotem praw i obowiązków.

Niestety, na skutek zmiany polegającej na skreśleniu paragrafu 2 w Art. 8 Kodeksu cywilnego, dokonanej ustawą z dn. 30 sierpnia 1996 roku (Dz.U. nr 139, poz. 646), na gruncie Kodeksu cywilnego powstała luka prawna, która uniemożliwia prawidłową ochronę prawnocywilną dziecka poczętego.

Stąd propozycja dodania do obowiązującego Art. 8 Kodeksu cywilnego paragrafu 2, stanowiącego, że *zdolność prawną ma także dziecko poczęte z tym, że prawa i zobowiązania majątkowe uzyskuje ono po urodzeniu*. Jest to zatem wniosek o przywrócenie stanu prawnego poprzednio obowiązującego.

W konsekwencji przyjęcia niniejszego projektu ustawy nie zostaną wycofane żadne obowiązujące dziś przepisy prawne, a jedynie dodane zostaną przepisy prowadzące do zapewnienia zupełności, komplementarności i niesprzeczności systemu prawa stanowionego.

Projekt ustawy nie wywołuje skutków finansowych po stronie budżetu państwa.

Projekt jest wypełnieniem Konstytucji.